

Täysistunto

Tiistai 5.3.2019 klo 14.11—18.22

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi puolustusvoimista annetun lain 37 §:n, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 §:n ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 10 ja 26 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 252/2018 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 7/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.13 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin tästä asiasta keskusteltaessa, annan kiitoksen, kohtuullisen kiitoksen, hallitukselle tästä esityksestä ja valiokunnalle sen käsittelystä ajallaan. Toki tämä tulee hieman myöhään, kuten nämä muutkin tämän saman sarjan luvatuksi lakiesitykset, ja ehkä hieman loivana ja keskittyneenä vain välittömään sotilaalliseen ja rajaturvallisuuteen, mutta tulee kuitenkin.

Mielestäni on oikein vaatia suomelle lojaalisuutta. Noin laajemmaltikin kaksoiskansalaisuuden merkitystä ja käsitettä pitäisi tarkastella. Mielestäni sen ei pitäisi olla saatavissa noin vain ilman perusteita. Ulkomaalaiselle Suomen kansalaisuus ei ole oikeus vaan etuoikeus.

18.14 **Lea Mäkipää sin:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Puolustusvoimista annettua lakia siten, että Puolustusvoimain sotilasvirkaan voitaisiin nimitää vain henkilö, jolla ei ole sellaista toisen valtion kansalaisuutta tai muuta turvallisuusselvityslaissa tarkoitettua ulkomaansidonnaisuutta, joka voi vaarantaa valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita taikka palvelusturvallisuutta Puolustusvoimissa. Kaksoiskansalaisuuden merkitys voi vaihdella sen mukaan, minkä valtion kansalaisuudesta on kysymys. Vastaavia muutoksia esitetään myös Maanpuolustuskorkeakoulusta annettuun lakiin sekä Rajavartiolaitoksen hallinnosta annettuun lakiin Rajavartiolaitoksen sotilasviran ja rajavartijan peruskurssille valittavien opiskelijoiden osalta.

Suomen sotilaalliseen puolustamiseen kuuluvista tehtävistä johtuu, että Puolustusvoimien sotilasvirkaan nimitettävän henkilön on oltava ehdottomasti lojaali Suomen valtiota kohtaan. Nimitettävälle onkin asetettava erityisen korkeat vaatimukset, sillä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sotilasvirkaan nimitettävillä henkilöillä on tehtävissään mahdollisuus päästä kansallisen turvallisuuden kannalta kriittisiin tietoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

Turvallisuusselvityslain mukaan ulkomaansidonnaisuuksilla tarkoitetaan henkilön nykyisiä ja aikaisempia kansalaisuuksia, toimimista toisen valtion palveluksessa, osallistumista elinkeinotoimintaan toisessa valtiossa, varallisuutta, läheisiä, jotka ovat toisen valtion kansalaisia, tai muita sidonnaisuuksia. Eli kyse on varsin laajasta kokonaisuudesta, mutta laaja on asiakin.

Kaksoiskansalaisuuden vaikutus voi vaihdella siis sen mukaan, minkä valtion kansalaisuudesta turvallisuussäännöissä on kysymys. Samoin perusteluissa mainitaan, että Euroopan unionin turvallisuussäännöissä edellytetyn ulkomaansidonnaisuuksien selvittämisen ulkopuolelle jätetään EU-kansalaisuus eli tilanteet, joissa henkilöllä on toisen jäsenmaan kansalaisuus. Tämä lähtökohta tulisi pääsääntöisesti ottaa huomioon myös harkittaessa kelpoisuutta sotilasvirkaan.

Perustuslakivaliokunta huomauttaa lausunnossaan, että sääntelyn täsmällisyyden kannalta jää jossain määrin epäselväksi, millaiset ulkomaansidonnaisuudet voivat vaarantaa yleistä turvallisuutta, Suomen kansainvälisiä suhteita tai palvelusturvallisuutta. Mietinnössä on todettu, ettei etukäteen ole mahdollista tyhjentävästi määritellä, millaiset ulkomaansidonnaisuudet vaarantavat suojeltavia etuja. Merkitystä voi olla sillä, tunnustaako toinen valtio kaksoiskansalaisuuden vai ei ja minkälaisia velvoitteita toisen valtion kansalaisuudesta aiheutuu. Ne voivat olla ristiriidassa henkilön tehtävien kanssa Suomessa. Kyse voi olla myös henkilön omasta turvallisuudesta niin, ettei joudu tietämättään painostuksen kohteeksi. Ja lopuksi, arvoisa puhemies, täällä valiokunnan näkemyksen mukaan kyse on lopulta valtioiden välisestä eturistiriidasta eikä yksittäisen henkilön luotettavuuteen liittyvästä asiasta tai sen kyseenalaistamisesta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 252/2018 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.